

Kanalizační kancelář slaví 135 let

5.12.2023 - | Pražské vodovody a kanalizace

Až do 19. století se ale jednalo o činnost nekoordinovanou, kdy se zároveň nikdo nestaral o její budoucí vývoj. V době rozmachu města a jeho rozvoje jako největšího sídelního města v Českém království se ale nutnost sjednotit vedení celého odvětví ukázala v plné nahotě.

V roce 1888 proto došlo ke konstituování zásadního správního orgánu letos slavícího 135 let od založení – Kanalizační kanceláře. Ve své době se jednalo o zásadní zásah do administrativy, ačkoliv je z dnešního pohledu již zapomenut. Spolu s Kanalizační kanceláří vznikly i další orgány, mající na starosti správu zásobování vodou. Ty ale navazovaly na předchozí vývoj, kdy byla vodárenská správa sjednocena již o sto let dříve, v roce 1783, po spojení původních pražských měst do jedné aglomerace.

Kanalizační kancelář vznikla především jako z nouze ctnost – byla odpovědí na nepovedenou soutěž z let 1883–1886, kdy město vyhlásilo „generelní projekt“ na odkanalizování celé tehdejší obydlené oblasti. Ani jeden z pěti projektů nedokázal plně přednést řešení, které by zahrnovalo jak oblast Královského hlavního města Prahy, tak jeho postupně se utvářejících předměstí, či následnou manipulaci se vzniklým odpadem. Všechny pracovaly jen s malou oblastí samotné Prahy, či více méně nepatrným územím v okolí, neřešily technologii zpracování odpadů, technickou realizaci samotných stok, ale především nepočítaly s jakýmkoliv vývojem souměstí do budoucna – tedy s jednou ze základních podmínek, které bylo nutno při řešení kanalizace mít na paměti.

Jedním z problémů, které soutěž takto odhalila, byla absence jakýchkoliv podkladů – ať už se to týkalo detailní nivelace Prahy, dokumentace stávajících stok v Praze či získání údajů o podzemních vodách a povodních. Z dnešního pohledu se jedná o základní údaje, nutné pro provedení jakéhokoli stavebního projektu. Tehdejší situace v Praze byla nicméně založena na v zásadě organickém růstu původních inženýrských sítí a podklady k nim existovaly jen nahodile či vůbec.

Hlavními postavami Kanceláře se stali Ing. Josef Václavek, který byl pověřen jejím vedením, Ing. Čeněk Ryvola, který původně pracoval na jednom ze soutěžních projektů a Ing. Eduard Máslo jako její první geometr. Kancelář za necelý rok své existence vypracovala podrobnou nivelaci a dokumentaci stávajících stok v měřítku 1:720, zaměřila hloubky sklepů, provedla měření hladin spodní vody ve studních a stavů vod ve Vltavě či vyšetřila četnost a vydatnost dešťů a povodní v Praze. V červenci 1889 pak Kancelář předložila na schůzi své dozorčí rady návrh programu generelního projektu.

Po dlouhých a emotivních jednáních o nových úkolech pro pražskou kanalizaci se Kanalizační kancelář stala zásadním orgánem, který celý projekt připravoval pod vedením W. H. Lindleye. Ačkoliv v roce 1889, po dokončení přípravných prací, prakticky zanikla, vynutil si Lindley její obnovu jako expertního orgánu, nutného pro úspěšné dotažení celého projektu.

Po dokončení stavby kanalizační sítě pak Kancelář pokračovala ve své činnosti jako Odbor 9 Stavebního úřadu hl. města Prahy. Měla za úkol řešit další problémy a výzvy, spojené s rozšiřováním a projektováním celé sítě – výstavbu nových stok, opravy těch stávajících, zatrubňování pražských potoků. V meziválečném období pak především stavbu nové čistírny odpadních vod. Tento projekt byla tak zásadní a obrovský, že došlo v roce 1926 k rozdělení agendy na dva samostatné úřady, 9 a 9a. Další správní vývoj tohoto orgánu zaznamenal několikrát další slučování a přejmenování původní Kanceláře. V dnešních dnech je právním i morálním nástupcem původní Kanalizační kanceláře současný provozovatel kanalizační sítě Pražské vodovody a kanalizace, a.s.

Více jak stoletý vývoj provozního orgánu zároveň ukázal stabilitu a odbornost celého profesního oboru – navzdory změnám názvů či politického vedení zůstávali v Kanceláři ti stejní profesionálové, kteří byli pro chod města nenahraditelní. Odborným vedením provedli město labyrintem století a dokázali zabezpečit jeho plynulý chod tak, aby mohlo nerušeně růst a jeho obyvatelům nehrozilo nebezpečí z epidemií nakažlivých nemocí.

<https://www.pvk.cz/aktuality/kanalizacni-kancelar-slavi-135-let>